

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Ing. J. G.**, zast. JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem, se sídlem Sadová 553/8, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2012, č. j. 18 Ad 33/2012 - 23.

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1.] Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 29. 3. 2012, č. X byl žalobci přiznán od 1. 1. 2010 starobní důchod podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zdp“) v platném znění, ve výši 20.657 Kč měsíčně s tím, že dle nařízení vlády č. 281/2010 Sb. se od lednové splátky důchodu v roce 2011 zvyšuje procentní výměra starobního důchodu na 19.208 Kč a základní výměra starobního důchodu na 2.230 Kč, takže žalobci od tohoto data celkem náleží 21.438 Kč měsíčně. Dle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 286/2011 Sb., se od lednové splátky důchodu v roce 2012 zvyšuje procentní výměra na 19.516 Kč měsíčně a základní výměra na 2.270 Kč měsíčně, takže celkem náleží 21.786 Kč. V odůvodnění žalovaná uvedla, že výše důchodu se skládá ze základní a procentní výměry,

přičemž základní výměra činila ku dni přiznání dávky 2.170 Kč měsíčně. Procentní výměra důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu (dále jen „VPZ“), který činí 18.673 Kč. Jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu ve výši 59.222 Kč za roky 1986 až 2009. Procentní výměra ku dni vzniku nároku na důchod za 39 roků pojištění pak 58,50 % VPZ, tj. 10.924 Kč. Zvýšení procentní výměry za 2460 dnů pojištění získaných po vzniku nároku na starobní důchod o 40,50% výpočtového základu činí 7.563 Kč; výše procentní výměry tak dosahuje částky 18.487 Kč měsíčně. Žalovaná provedla srovnání procentní výměry důchodu s její výší vypočtené podle zákona č. 100/1988 Sb. a jelikož ta by činila jen 5.100 Kč měsíčně, rozhodla, že žalobci náleží procentní výměra ve výši 18.487 Kč měsíčně. Uvedla dále, že vyměřovací základ za rok 2008 byl omezen na maximální vyměřovací základ pro pojistné stanovený pro tento rok.

[2.] V námitkách proti tomuto rozhodnutí žalobce zdůraznil, že odpracoval více jak 15 let v preferované pracovní kategorii v hlubinných dolech s označením I.AA, dosáhl nejvyšší přípustné expozice a zaměstnání v hornictví ukončil dne 30. 9. 1992. Dovozoval, že splňoval podmínky nároku na starobní důchod podle nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, a to k datu dosažení věku 50 let, tedy k 5. 4. 1998. Tato skutečnost pak zásadním způsobem ovlivní výši procentní výměry za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchodu, která by měla činit nikoli 40,50% VPZ, ale 70% VPZ. Po vzniku nároku na dávku totiž pracoval a byl pojištěn po dobu nejméně 4288 dnů, a nikoli žalovanou uznaných 2463 dnů.

[3.] Rozhodnutím ze dne 14. 5. 2012, č. X, zamítla žalovaná žalobcovy námitky a napadené rozhodnutí o přiznání starobního důchodu potvrdila. Dospěla k závěru, že přezkoumávané rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a bylo jím zcela vyhověno žádosti účastníka řízení podané dne 22. 2. 2012 na Okresní správě sociálního zabezpečení v Ostravě s požadovaným datem přiznání dávky 1. 1. 2010. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce nepodal žádost o starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., ale požádal o starobní důchod podle ustanovení § 29 odst. 1 zdp, lze jím podané námitky chápat jen jako úpravu starobního důchodu podle ustanovení § 76a zdp, který stanoví, že procentní výměra starobního důchodu přiznávaného po 30. 6. 2006 pojištěncům, jejichž důchodový věk byl stanoven podle § 74a odst. 1 nebo § 76 odst. 1 zdp, a pojištěncům, kteří vykonávali před 1. 1. 1993 alespoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorii zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a věty druhé se pak stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. 12. 1995. Z dikce tohoto ustanovení je podle žalované zřejmé, že ke zvýšení starobního důchodu nemůže dojít před dosažením 55. roku věku, tj. v případě žalobce v období od dosažení 50 let věku (5. 4.

1998). Ze spisového materiálu je tak zřejmé, že nárok na starobní důchod mu vznikl dosažením věku 55 let, tj. ku dni 5. 4. 2003 a nikoli ku dni 5. 4. 1998. Z osobního listu důchodového pojištění ze dne 20. 3. 2012 vyplývá, že po vzniku nároku na starobní důchod, tj. po dni 5. 4. 2003 získal celkem 2463 dnů pojištění, které mu byly řádně při výpočtu starobního důchodu zhodnoceny; proto nelze jeho námitkám vyhovět.

[4.] Ve včas podané žalobě opakoval žalobce argumentaci uplatněnou již v námitkovém řízení a navíc zdůraznil, že žalovaná si nemůže a ani nesmí k jeho tíži interpretovat skutečnost, že žádost o starobní důchod s ním byla sepsána podle § 29 odst. 1 zdp a nikoliv podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům; žalobce totiž požádal o přiznání starobního důchodu bez odkazu na jakýkoli předpis či jeho ustanovení a doložil žalované soubor dokladů svědčících o splnění podmínek pro nárok na důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Vyslovil přesvědčení, že měl být odbornými pracovníky místně příslušného pracoviště okresní správy sociálního zabezpečení poučen o „rozdílech v žádosti o přiznání starobního důchodu“. Současně poukázal na to, že § 4 zákona č 76/1995 Sb. (o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995 – pozn. NSS) nelze interpretovat způsobem uplatněným žalovanou, a to nejen proto, že dikce dotčeného ustanovení k tomu nedává prostor, ale také proto, že by tím byla porušena zásada, že pojištěnec má právo vždy na dávku pro něho nejvýhodnější. Navíc žalovaná nemůže svými rozhodnutími omezovat výši nároku účastníka uplatněním retroaktivního ustanovení. Vyslovil přesvědčení, že mu nárok na starobní důchod vznikl dovršením věku 50 let, a pokud od uvedeného data dále pracoval až do podání žádosti o přiznání dávky, činil tak se záměrem zvýšit si výši procentní výměry za dobu dalšího pojištění. Navrhoval, aby soud rozhodnutí žalované zrušil a současně mu přiznal náhradu nákladů řízení.

[5.] Ve vyjádření k žalobě setrvala žalovaná na svém stanovisku, že žalobcem prokázaná odpracovaná doba pojištění (dříve zaměstnání) nebyla vykonávána v rozsahu I.AA pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod již 50 letech věku, nýbrž až dosažením věku 55 let podle § 21 odst. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. Citovala podmínky nároku na starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., uvedené v § 1 a § 2 tohoto předpisu. Konstatovala, že podle potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku vydaného organizací OKD, a. s. Ostrava – Mariánské hory, odpracoval žalobce v době od 15. 8. 1972 do 31. 12. 1978 a od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1992 celkem 6621 dnů v profesi revírník, zařazené pod č. resortního seznamu 01 07 01 do I.AA pracovní kategorie, nejvyšší přípustnou expozici 100% dosáhl ve 12. měsíci roku 1991 (překročil na 105 %) a výkon vybraného zaměstnání v hornictví skončil 30. 9. 1992. Nařízení vlády č. 557/1990 Sb. přitom v § 1 odst. 1 požaduje skončení výkonu vybraného zaměstnání v hornictví do 31. 3. 1991. Žalobci tudíž nárok na starobní důchod podle uvedeného předpisu nevznikl.

[6.] Krajský soud v Ostravě po provedení důkazu dávkovým spisem žalované a v něm založených dokladů přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Citoval obsah výše uvedeného potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku na starobní důchod poskytovaný podle nařízení vlády ČSFR ze dne 30. 11. 1990 o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, podle něhož byl žalobce zaměstnán v závodu Šverma této organizace

od 15. 8. 1972 do 31. 12. 1978, a v této době odpracoval v pracovní kategorii I.AA jako revírník 2330 dnů, a dále od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1992 jako revírník v I.AA pracovní kategorii dalších 4291 dnů, celkem tedy 6621 dnů. Dle téhož potvrzení dosáhl v prosinci 1991 100% nejvyšší přípustné expozice a ke dni ukončení pracovního poměru 105% nejvyšší přípustné expozice. Výkon vybraného zaměstnání v hornictví (I.AA pracovní kategorie) ukončil dne 30. 9. 1992. Potvrzení obsahuje poznámku „odchod dle vyhl. 1991-naplnění NPE“. Krajský soud dovodil, že žalobce splnil podmínku potřebné doby zaměstnání ve vybraných zaměstnání v hornictví podle citovaného nařízení vlády, nicméně nejvyšší přípustné expozice dosáhl v prosinci 1991 a výkon vybraného zaměstnání v hornictví, tj. revírníka č. resortního seznamu 01 07 01-I.AA, ukončil dne 30. 9. 1992, tedy nikoliv do požadovaného data 31. 3. 1991. K tomuto datu také ještě nedovršil 100% naplnění nejvyšší přípustné expozice. Zásadní žalobní námitka, že žalobce splnil podmínky uvedené v nařízení vlády č. 557/1990 Sb., je tudíž nedůvodná. Podle závěru krajského soudu žalobce nemá nárok na starobní důchod podle citovaného nařízení vlády a žalovaná nepochybila, když mu přiznala starobní důchod podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., vycházejíc z toho, že věkovou podmínku nároku na tuto dávku splnil až v 55 letech věku a od tohoto data mu náleží příslušné zvýšení dávky za dobu pojištění po vzniku nároku na ni. Na tomto závěru nemůže podle krajského soudu nic změnit skutečnost, že žalobce nebyl při sepisu žádosti o dávku poučen o právních důsledcích pojištěncem vyslovených požadavků nároku na starobní důchod, resp. to, jak tyto skutečnosti interpretovala žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

[7.] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost s odkazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), když má za to, že rozsudek vychází z nesprávného právního názoru, že stěžovatel nesplnil podmínky nároku na přiznání mimořádného starobního důchodu ve smyslu nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Krajský soud sice připustil, že splňuje podmínku uvedenou v § 2 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení, tedy že byl zaměstnán ve vybraných zaměstnání v hornictví více jak 15 let, avšak další dvě kumulativní podmínky vyhodnotil jako nesplněné, neboť v termínu do 31. 3. 1991 neukončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví a ve stejném termínu nenaplnil podmínku nejvyšší přípustné expozice. Tento výklad však podle stěžovatele odporuje ustanovení § 3 citovaného předpisu, které stanoví, že občan, který nesplnil do 31. 3. 1991 podmínky stanovené v § 2 odst. 1 písm. a) nebo b), má nárok na starobní důchod, jestliže splnil chybějící podmínku a skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví do 31. 12. 1992. Protože z potvrzení zaměstnavatele OKD, a. s. Ostrava jednoznačně vyplývá, že stěžovatel dosáhl nejvyšší přípustné expozice v prosinci 1991 a výkon vybraného zaměstnání v hornictví skončil dne 30. 9. 1992, tedy v termínu do 31. 12. 1992, je zřejmé, že kumulativní podmínky pro přiznání mimořádného starobního důchodu podle zmiňovaného nařízení vlády stěžovatel splnil. Tato skutečnost je podle stěžovatele rozhodující pro výsledek přezkumu správního rozhodnutí žalované soudem a naplňuje důvody kasační stížnosti. Stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil.

[8.] Žalovaná se podle obsahu spisu ke kasační stížnosti nevyjádřila.

II.
Posouzení kasační stížnosti

[9.] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[10.] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11.] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť dovozuje nezákonnost rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení předmětné právní otázky. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav byl krajským soudem aplikován nesprávný právní názor, nebo byl sice aplikován správný právní názor, ale tento byl nesprávně vyložen.

[12.] Nutno dodat, že v kasační stížnosti stěžovatel odkazuje též na důvody uvedené pod písm. b) a d) § 103 odst. 1 s. ř. s., aniž by uvedl, v čem vady řízení před správním orgánem či v řízení před soudem v těchto ustanoveních uvedených, spatřuje. Protože Nejvyšší správní soud nezjistil ze spisu žádné skutečnosti v těchto ustanoveních uvedené, zabýval se kasační stížností jen z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[13.] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a to i přesto, že krajský soud pominul stěžovatelem připomínané ustanovení § 3 nařízení vlády č. 557/1990 Sb.

[14.] Z obsahu dávkového spisu bylo zjištěno (a mezi účastníky je ostatně nesporné), že žalobce, který je narozen X, podal dne 22. 2. 2012 žádost o starobní důchod s datem přiznání od 1. 1. 2010. V žádosti je jako druh důchodu uvedeno: S-starobní důchod. Žalovaná o této žádosti rozhodla rozhodnutím ze dne 29. 3. 2012, č. X, jehož obsah je uveden v rekapitulační části tohoto rozsudku, přičemž za den vzniku nároku na tento důchod považovala den 5. 4. 2003, kdy stěžovatel dosáhl věku 55 let. Z evidenčních listů důchodového pojištění přitom vyplývá, že k uvedenému dni činila celková doba pojištění stěžovatele 39 roků a 137 dnů (po snížení náhradní doby pojištění na 80% z celkové doby pojištění pak 14357 dnů, tj. 39 roků a 122 dnů). Další doba pojištění po uvedeném datu činila 2463 dnů. Z obsahu potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku na starobní důchod poskytovaný podle nařízení vlády ČSFR ze dne 30. 11. 1990, o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům (č. 557/1990 Sb.), vydaného OKD, a. s. – provozovna Spisovna, oddělení osobní a mzdové evidence, byl stěžovatel zaměstnán u této organizace, závodu Šverma v Ostravě od 15. 8. 1972, přičemž od tohoto data do 31. 12. 1978 vykonával činnost označenou jako revírník s pořadovým

číslem resortního seznamu 01 07 01-I.AA v počtu 2330 dnů, v období od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1992 v počtu 4291 dní, takže celkový počet kalendářních dní ve vybraných zaměstnání v I.AA pracovní kategorii činil 6221 dní (tj. 18 roků a 31 dní). Totéž oddělení organizace pak stěžovateli potvrdilo, že odešel ze zaměstnání pro naplnění nejvyšší přípustné expozice podle vyhlášky č. 19/1991 Sb. s tím, že výkon vybraného zaměstnání v hornictví skončil dne 30. 9. 1992. Nejvyšší přípustné expozice 100% dosáhl v prosinci 1991, a ku dni skončení vybraného zaměstnání v hornictví dosáhl 105% nejvyšší přípustné expozice. Z osobního listu důchodového pojištění, jehož obsah stěžovatel nezpochybňuje, vyplývá, že byl po skončení zaměstnání v hornictví nadále zaměstnán až do 31. 12. 2009, tedy do data předcházejícího dni, od něhož požádal o přiznání starobního důchodu.

[15.] Z uvedené rekapitulace je patrno, že pro posouzení stěžovatelova nároku na starobní důchod je nutno vyřešit zejména tři okruhy otázek. Zaprvé, zda stěžovateli vznikl nárok na starobní důchod v 50 letech věku podle nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb. Zadruhé, pokud ano, zda může nárok na tento důchod úspěšně uplatnit i v době, kdy mu již vznikl nárok na starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění (a na něj navazujících ust. § 74 a násl. téhož zákona) a zda okolnost, podle kterého z předpisů byl důchod přiznán, má vliv na výši dávky či nikoliv. Zatřetí, pokud mu nárok vznikl v 50 letech věku, zda mu v případě, že po vzniku nároku na starobní důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně (podle dřívější právní úpravy – před 1. 1. 2010 – plný invalidní důchod), náleží zvýšení procentní výměry důchodu podle § 34 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění i za dobu od 50 do 55 let věku, popř. zda je pro něho příznivá úprava výše důchodu podle § 76a téhož zákona.

[16.] Nejvyšší správní soud pokládá v prvé řadě za vhodné připomenout právní úpravu režimu pracovních kategorií, jak se vyvíjela v době, kdy stěžovatel pracoval u zaměstnavatele Ostravsko-karvinské doly. Jedná se o období počínající rokem 1972, v jehož průběhu stěžovatel zaměstnání u výše uvedeného zaměstnavatele započal. Nejvyšší správní soud tak činí především s ohledem na jednu z námitek žalované, že stěžovatel v preferované pracovní kategorii označené I.AA neodpracoval dobu potřebnou pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., v 50 letech věku.

[17.] Pracovní kategorie byly tehdy upraveny zákonem č. 101/1964 Sb., účinným od 1. 7. 1964. V ustanovení § 5 tohoto zákona bylo uvedeno, že do I. pracovní kategorie patří zaměstnání v hornictví pod zemí v hlubinných dolech, zaměstnání členů leteckých posádek a pracovníků soustavně činných v letadlech za letu, zaměstnání, v nichž se vykonávají zvlášť těžké a zdraví škodlivé práce v hutích nebo v těžkých chemických provozech, zaměstnání kesonářů a potápěčů, zaměstnání při konečném zpracování radioaktivních surovin, zaměstnání v hornictví vykonávaná pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na uhlí a na radioaktivní suroviny. Toto ustanovení prováděla vyhláška č. 107/1964 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení.

[18.] Obdobný model fungování pracovních kategorií převzala i následná právní úprava v zákoně č. 121/1975 Sb. [§ 12 odst. 1 písm. a), 3 tohoto zákona] a nařízení vlády č. 136/1975 Sb., o zařazování do I. a II. pracovní kategorie pro účely sociálního

zabezpečení. Za účinnosti této právní úpravy byl vydán zákon č. l. 73/1982 Sb., o změnách zákona o sociálním zabezpečení, který do ustanovení § 12 odst. 1, písm. a) č. 1 a 2 zákona č. 121/1975 Sb., vnesl změnu v tom smyslu, že zaměstnání vykonávaná v hornictví rozdělil na zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí a ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná v podzemí hlubinných dolů. V souvislosti s tím se poprvé objevil pojem „zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí hlubinných dolů" a rozlišení zaměstnání na kategorie I. AA a I. A. Nařízení vlády č. 74/1982 Sb., o některých úpravách v nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení pracujících v hornictví (jeho příloha č. 1) pak obsahovala seznam vybraných zaměstnání v hornictví. Do zvlášť zvýhodněné I. pracovní kategorie v hornictví (I. AA) byla zařazena zaměstnání dělníků a technickohospodářských pracovníků, jejichž stálé pracoviště bylo v podzemí hlubinných dolů, a kteří tak byli trvale vystaveni mimořádně obtížným důlním pracovním podmínkám. Pracovní kategorie pak byly zachovány i po přechodu na novou právní úpravu sociálního zabezpečení s účinností od 1. 10. 1988 (zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnanců do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení). Zákon č. 100/1988 Sb., za jehož účinnosti bylo nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb. vydáno, ve svém § 14 odst. 2 uváděl, že do I. pracovní kategorie jsou zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to a) zaměstnání v hornictvím se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech, c) zaměstnání pod zemí při provádění podzemních staveb hornickým způsobem. [Pod písmenem c) až l) pak zákon vyjmenovává další zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie, avšak z jiných oborů než hornictví, takže jejich citace by byla pro posouzení této věci nadbytečná]. Na ustanovení § 14 uvedeného zákona navazuje § 15 odst. 3 téhož zákona, podle něhož zaměstnání technickohospodářských pracovníků hlubinných dolů se zařazují do I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, jestliže se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů. Doba zaměstnání v preferovaných pracovních kategoriích měla vliv na stanovení podmínek vzniku nároku na důchod (nižší důchodový věk), tak i na výši důchodu (zvýšení základní výměry důchodu). Podle ustanovení § 1 nařízení č. 117/1988 Sb. (vydaného k provedení zmocnění v ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb.) se do I. pracovní kategorie se pro účely důchodového zabezpečení zařazují zaměstnání, v nichž se za podmínek stanovených zákonem vykonávají práce uvedené v příloze č. 1 části I tohoto nařízení. Podle § 17 odst. 2 téhož nařízení jsou zaměstnáními I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech ta, která jsou uvedena v příloze č. 2 tohoto nařízení.

[19.] Seznam druhů práce uvedených v zákoně a v příloze nařízení vlády však představoval pouze typizovaný seznam prací zařazených do preferovaných pracovních kategorií a byl dále konkretizován na úroveň konkrétních povolání teprve příslušným resortním seznamem. Tyto resortní seznamy byly založeny na metodě taxativního výčtu.

[20.] Systém pracovních kategorií byl zrušen až zákonem č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých změnách v sociálním zabezpečení, účinném od 1. 6. 1992. Novelizací ustanovení § 174 a § 175 zákona č. 100/1988 Sb. byl vytvořen přechodný

mechanismus, na základě něhož se zohledňovaly nároky spojené s výkonem zaměstnání v I. a II. pracovní kategorii při rozhodování o důchodech i nadále. Nová úprava důchodového systému po 1. 1. 1996 (po nabytí účinnosti zákona o důchodovém pojištění) reagovala na dřívější existenci pracovních kategorií a z nich plynoucích odlišných podmínek pro vznik nároku na starobní důchod a jeho výši v ustanoveních § 71 až § 76 (a na ni navazujících ust. § 74a a 76a, vložených do zákona o důchodovém pojištění novelou zákona č. 264/2006 Sb., s účinností od 1. 7. 2006). Podle ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění tak platí, že *„nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.“*

[21.] Zmíněné ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění tedy zaručuje zachování dříve upravených nároků při snížení důchodového věku ve vazbě na dříve odpracované doby ve zvýhodněné pracovní kategorii, tj. ponechává po dobu dalších 23 let občanům, kteří vykonávali stanovenou dobu zaměstnání zařazeného do roku 1992 v preferované pracovní kategorii, možnost získání starobního důchodu při tehdy stanoveném nižším důchodovém věku; přebírá tak garanci, k níž se stát zavázal v souvislosti s rušením preferovaných pracovních kategorií zákonem č. 235/1992 Sb. Určitou obdobou tohoto ustanovení je § 76 téhož zákona, vztahující se k užšímu okruhu pracovníků.

[22.] Jedním z dříve platných předpisů tyto nároky upravujících bylo totiž nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, ve znění zákona č. 578/1991 Sb. Podle ustanovení § 1 odst. 1 citovaného nařízení jde o občany, kteří vykonávali vybraná zaměstnání v hornictví, byli zaměstnání nejméně 25 roků a dosáhli věku 50 let do 31. 12. 2000, přičemž podle odst. 2 téhož ustanovení se vybranými zaměstnáními v hornictví pro účely tohoto nařízení rozumějí zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech uvedená pod č. 1 až 7 a 11 v příloze č. 2 nařízení vlády ČSFR č. 117/1988 Sb. o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení. Za doby zaměstnání I. pracovníka kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech se pro účely tohoto nařízení považují: a) doba výkonu zaměstnání uvedeného v odstavci 2, a b) doby uvedené v § 18 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb. a v § 5 odst. 1 písm. a) až f) nařízení vlády č. 117/1988 Sb., jestliže jsou obklopeny dobou výkonu zaměstnání uvedeného v odst. 2 (§ 1 odst. 3 nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb.). Vybranými zaměstnáními v hornictví, uvedenými pod č. 1 až 7 a 11 přílohy č. 2 k již zmíněnému nařízení vlády jsou pak tato zaměstnání: 1) důlní elektromontér, 2) důlní zámečník, 3) horník – dělník, vrtný dělník, vzorkař, dělník v geologickém průzkumu, karotážník, 4) horník, vrtač, střelmistr, strojník báňského zařízení (s obsluhou pod zemí), 5) báňský záchranář, 6) žák středního odborného učiliště hornického, 7) revírník, mistr důlní, vrtmistr, směnový technik, mechanik – elektromechanik úseku, mistr strojní a elektroúdržby v dole, 11) skladní výbušnin v dole; podle § 18 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb. se pak jako doba takového zaměstnání započítává z náhradních dob jen doba, po kterou měl občan nárok na nemocenské nebo podporu při ošetřování člena rodiny.

[23.] Podle § 2 odst. 1 citovaného nařízení vlády *má občan uvedený v § 1 odst. 1 téhož nařízení nárok na starobní důchod, jestliže a) byl zaměstnán nejméně 15 roků ve vybraných zaměstnáních v hornictví, b) dosáhl nejvyšší přípustné expozice a c) skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví do 31. 3. 1991.*

[24.] Podle druhé odstavce téhož ustanovení *má občan nárok na starobní důchod, jestliže*

a) byl zaměstnání nejméně 10 roků ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech,

b) překročil nejvyšší přípustnou expozici (§ 4 odst. 1 zákona č. 98/1987 Sb., ve znění zákona č. 160/1989 Sb. o zvláštním příspěvku horníkům)

c) skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví v uranových dolech do 31. 12. 1990 v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice.

[25.] Ustanovení § 3 téhož nařízení posléze zachovává nárok na starobní důchod *i občanu uvedenému v § 1 odst. 1, který do 31. 3. 1991 nesplnil podmínku stanovenou v § 2 odst. 1 písm. a) nebo písm. b), jestliže splnil chybějící podmínku a skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví do 31. 12. 1992.*

[26.] Na tomto místě je nutno citovat výše zmíněné ustanovení § 76 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož *nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, zůstávají zachovány do 31. prosince 2000. Ustanovení § 74 věty druhé platí zde obdobně. Výše starobního důchodu podle věty první se stanoví podle tohoto zákona s tím, že pro výši a výplatu tohoto důchodu platí § 37 a § 71 odst. 1 a 4 obdobně. Výše procentní výměry starobního důchodu podle věty první se zvyšuje podle § 34 odst. 2 po dosažení 55 let věku. Nárok na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchodu podle předpisu uvedeného ve větě první vzniká též pojištěncům, kteří dosáhli 50 let do 31. 12. 2010, pokud splňují ostatní podmínky stanovené v tomto předpisu; přitom se nevyžaduje, aby ke splnění podmínek stanovených v § 2 odst. 2 písm. c) tohoto předpisu došlo v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice.* Podle odstavce 2 téhož ustanovení *poživatel starobního důchodu přiznaného podle odstavce 1 nemá nárok na starobní důchod podle tohoto zákona.*

[27.] Z výsledků až dosud provedeného dokazování je zřejmé a mezi účastníky ostatně nesporné, že stěžovatel vykonával vybrané zaměstnání v hornictví po dobu více než 15 roků, celkem byl zaměstnán více než 25 roků a dosáhl věku 50 let do 31. 12. 2000 (dosáhl tohoto věku 5. 4. 1998). Jak Nejvyšší správní soud ověřil z obsahu v dávkovém spise založeném dokumentu – Potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku na starobní důchod poskytovaný podle nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb., vydaného OKD, a. s., provozovnou Spisovna, vykonával stěžovatel vybrané zaměstnání v hornictví v době od 15. 8. 1972 do 31. 12. 1978, a od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1992 v I.AA pracovní kategorii v rozsahu celkem 6621 dnů, tedy 18 roků a 31 dnů (nikoliv jak žalovaná v napadeném rozhodnutí nesprávně uvádí 16 roků a 36 dnů). Zaměstnání revírníka patří mezi zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech uvedených pod číslem 1 až 7 a 11 v příloze č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení;

revírník je zařazen pod číslem 7 citované přílohy vedle mistra důlního, vrtmistra, směnového technika, mechanika a elektromechanika úseku, mistra strojní a elektroúdržby v dole. Podmínku výkonu vybraného zaměstnání v hornictví po stanovenou dobu (ve smyslu § 1 odst. 1 a 2 a § 2 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 557/1990 Sb.)., tudíž stěžovatel nepochybně splňuje.

[28.] Pro posouzení otázky, zda stěžovateli vznikl nárok na starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., v 50 letech věku pak zbylo posoudit, zda splňuje další v nařízení vlády kumulativně uvedené podmínky, kterými je skončení výkonu vybraného zaměstnání v hornictví do zákonem stanoveného data a dosažení nejvyšší přípustné expozice (rovněž do zákonem stanoveného data). Krajský soud v Ostravě, vycházeje pouze z textu § 2 odst. 1 citovaného nařízení vlády (které se vztahuje na řešenou věc, neboť druhý odstavec téhož ustanovení upravuje nárok na starobní důchod pracovníků ve vybraných zaměstnání v hornictví v uranových dolech, což není případ stěžovatele) a vzhledem k tomu, že stěžovatel ukončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví dne 30. 9. 1992, dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání starobního důchodu podle citovaného ustavení nesplňuje, neboť neukončil výkon preferovaného zaměstnání do požadovaného data 31. 3. 1991 a nedosáhl nejvyšší přípustné expozice. Krajský soud však zcela pominul ustanovení § 3 citovaného nařízení vlády, které přesně dopadá na stěžovatelovu situaci, neboť chybějící podmínky stěžovatel splnil do 31. 12. 1992; výkon vybraného zaměstnání v hornictví skončil 30. 9. 1992 a nejvyšší přípustné expozice dosáhl v prosinci 1991.

[29.] Z uvedených důvodů je zřejmé, že se krajský soud mýlí v závěru, že stěžovatel podmínky pro přiznání starobního důchodu podle nařízení vlády České a Slovenské Federativní republiky č. 557/1990 Sb., ku dni dosažení věku 50 let, tj. ku dni 5. 4. 1998, nesplňoval. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že pokud by stěžovatel k uvedenému datu tehdy o takový důchod požádal, musel by mu být nepochybně přiznán. Tím je dána odpověď na první Nejvyšším správním soudem si položenou otázku.

[30.] Dále bylo nutno vyřešit otázku, zda je pro posouzení věci podstatné, podle jakého předpisu stěžovatel uplatnil nárok na starobní důchod v době, kdy mu již vznikl nárok na něj podle § 29 zákona o důchodovém pojištění (a v daném případě na něj navazujících ustanovení § 74 a násl. téhož zákona) a s tím související otázku, zda vůbec okolnost, podle kterého předpisu byl důchod přiznán, má vliv na výši dávky či nikoli. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že zákon o důchodovém pojištění ani nařízení vlády č. 557/1990 Sb., neobsahuje ustanovení, jímž by bylo zakázáno přiznat starobní důchod pojištěnci podle opakovaně zmiňovaného nařízení vlády za okolností výše popsaných. Ustanovení § 76 odst. 2 zdp pamatuje pouze na situaci opačnou, když uvádí, že poživatel starobního důchodu přiznaného podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., nemá nárok na starobní důchod podle tohoto zákona. Platí tedy, že poživateli starobního důchodu přiznaného podle citovaného nařízení vlády nevznikne nárok na jiný typ tohoto důchodu podle zdp. Platí to jak pro důchody, které byly podle tohoto nařízení vlády přiznány před 1. 1. 1996, tak i pro ty, které byly či budou přiznány podle tohoto nařízení po 31. 12. 1995, tedy po účinnosti zdp. Opačnou situaci, tedy nemožnost přiznání starobního důchodu podle nařízení vlády (při splnění podmínek nároku na něj) v době, kdy již pojištěnci vznikl nárok na starobní důchod podle § 29 zdp (což v případě stěžovatele znamená v 55 letech věku při použití § 74 zdp), zákon neřeší. Nicméně Nejvyšší správní soud má za to, že již ze samotného názvu

nařízení vlády č. 557/1990 Sb. „*o mimořádném* poskytování starobního důchodu některým horníkům“ vyplývá, že jde o zcela mimořádné opatření o poskytování starobního důchodu poměrně úzké skupině horníků, u nichž nepříznivý vliv výkonu zaměstnání v hornictví na zdravotní stav vyvolával nutnost přiznání dávky již od 50 roku věku. Přiznání starobního důchodu s odkazem na opakovaně zmiňované nařízení vlády je možné jen do doby, než pojištěnec splní podmínky nároku na tutéž dávku podle § 29 zdp (starobní důchod podle § 4 písm. a) zdp, když mimořádný starobní důchod podle nařízení vlády je jen určitým druhem dříve přiznaného starobního důchodu). Způsob výpočtu a tím i výše důchodu je v obou případech stejná, ať již proto, že pojištěnec v době od 50 do 55 let věku zaměstnání vykonával, nebo proto, že bylo aplikováno ustanovení § 5 nařízení vlády č. 557/1990 Sb., podle něhož *pro výši starobního důchodu podle tohoto nařízení se přičítá k získané době zaměstnání doba ode dne přiznání důchodu do dosažení věku 55 let jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie*. K tomu nutno poukázat též na ustanovení § 76 odst. 1 věty třetí zdp, podle něhož *výše starobního důchodu podle věty první* (tedy podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb.) *se stanoví podle tohoto zákona s tím, že pro výši a výplatu tohoto důchodu platí § 37 a 71 odst. 1 a 4 obdobně*. Tím je dána odpověď na druhou Nejvyšším správním soudem řešenou otázku, totiž, že v době, kdy již stěžovateli vznikl nárok na starobní důchod podle § 29 zdp, není důvodu mu přiznávat tentýž důchod podle nařízení vlády; tato okolnost zůstává bez vlivu na výši dávky.

[31.] Nejvyšší správní soud musel poté vyřešit třetí, pro stěžovatele stěžejní otázku, zda za situace, kdy mu nárok na starobní důchod vznikl v 50 letech věku (§ 54 odst. 1 zdp), přičemž po vzniku nároku na něj nadále vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom žádnou z dávek uvedených v § 34 odst. 2 zdp, náleží zvýšení procentní výměry důchodu podle tohoto ustanovení již od 50 let věku, eventuálně zda má nárok na úpravu výše důchodu podle § 76a téhož zákona.

[32.] Podle ustanovení § 34 odst. 2 zdp „*výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení; přitom se tato doba přičte nejprve k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, která se nekryje s dobou účasti pojištěnce na důchodovém spoření. Za výkon výdělečné činnosti se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu nepovažují doby pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci a doby uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a).*“

[33.] Takovéto zvýšení přiznala žalovaná stěžovateli za výdělečnou činnost vykonávanou až po dosažení 55. roku věku a nikoliv za dobu předchozí. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením žalované ztotožňuje. Pro vyřešení této otázky je podstatné znění příslušných ustanovení nařízení vlády č. 557/1990 Sb., v souvislosti s ustanovením § 76 zdp.

Podle ustanovení § 6 opakovaně zmiňovaného nařízení vlády, ve znění platném do 31. 12. 1997, platilo, že *starobní důchod podle tohoto nařízení se do dosažení věku 55 let*

občana nezvyšuje podle § 27 (zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení), b) nevyplácí po dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod; zaměstnáním se přitom rozumí též činnost osoby samostatně výdělečně činné.

Toto ustanovení bylo posléze zákonem č. 134/1997 Sb., zrušeno a současně byla týmž zákonem do § 76 zdp vložena věta třetí, podle níž *výše procentní výměry starobního důchodu podle věty první se zvyšuje podle § 34 odst. 2 po dosažení 55 let věku.* Toto ustanovení zůstalo v platnosti i k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované, ostatně je platné dosud. Z uvedeného vyplývá, že stěžovateli zvýšení starobního důchodu podle § 34 odst. 2 zdp za dobu jeho zaměstnání do dosažení věku 55 let nenáleželo, neboť bylo obsaženo ve výměře důchodu samotného.

[34.] Zbylo pak posoudit, zda ve prospěch výše stěžovatelova starobního důchodu svědčí úprava, na níž pamatuje § 76a zdp. Podle naposledy uvedeného ustanovení *procentní výměra starobního důchodu, který je přiznáván po 30. červnu 2006 pojištěncům, jejichž důchodový věk byl stanoven podle § 74a odst. 1 nebo § 76 odst. 1, a pojištěncům, kteří vykonávali před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání tohoto důchodu podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává tento důchod. Zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle § 4 odst. 1 věty druhé zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod. Zvýšení podle věty první a druhé se stanoví tak, jako kdyby starobní důchod byl přiznán ke dni 31. prosince 1995.*

[35.] Citované ustanovení vložené do zdp zákonem č. 264/2006 Sb., de facto nahrazuje ustanovení § 76 odst. 3 zdp, ale jeho obsah podstatně rozšiřuje, pokud jde o okruh oprávněných osob. Ve větě druhé uvedeného ustanovení je však zakotvena určitá pojistka, která má původ právě ve zrušeném ustanovení § 76 odst. 3 zdp. Toto ustanovení – jako princip celého smyslu zákona č. 188/2001 Sb., jímž bylo původně doplněno – vlastně postavilo na roveň výše starobních důchodů, jejichž procentní výměry byly omezeny na 5100 Kč ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995 (podle něhož výše důchodu nebo úhrnu důchodů, včetně zvýšení důchodu pro bezmocnost přiznávaných podle tohoto zákona, nesmí po provedeném zvýšení přesáhnout částku 5100 Kč měsíčně), ať byly přiznány ještě před 1. 1. 1996 nebo 31. 12. 1995 (samozřejmě jen pokud jejich poživatelé splňovali podmínky pro nárok na starobní důchod v 50 letech věku). Byla tak stanovena jakási umělá nejvyšší výměra výše starobních důchodů pro zde vymezený okruh osob, vypočtená jako součet částek procentní výměry stanovené podle obecných předpisů a částek vzešlých ze zvláštního způsobu valorizací, nikoli samotné procentní výměry stanovené podle obecných předpisů. Znamená to, že částka 5100 Kč se zvyšuje podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti od 1. 1. 1996 do dne, který předchází dni, od něhož se přiznává starobní důchod, tj. v případě stěžovatele do 31. 12. 2009. Tato částka by podle

výpočtu Nejvyššího správního soudu nepřesáhla částku 13.000 Kč měsíčně, a protože je nižší než procentní výměra důchodu, z níž byl stěžovateli starobní důchod přiznán (18.487 Kč), je pro stěžovatele výhodnější výpočet důchodu provedený žalovanou, tedy bez úpravy, na níž pamatuje ustanovení § 76a zdp.

[36.] Pro úplnost ještě nutno připomenout, že žalovaná se mýlí, pokud z dikce ustanovení § 76a zdp dovozuje, že na takovou úpravu má pojištěnec nárok až po dosažení věku aspoň 55 let. V tomto případě se totiž zákonem stanovený věk (číslovka 55) vztahuje k charakteristice vykonávaného zaměstnání... *pojištěncům, kteří vykonávali před 1. 1. 1993 alespoň po dobu 15 let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm v hlubinných dolech (popřípadě 10 let, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se zvyšuje ode dne přiznání důchodu...* Jde tedy o zaměstnání zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku 55 let a méně, aniž by takto zákonem stanovená podmínka měla jakoukoli souvislost s nemožností přiznání tohoto speciálního zvýšení před dosažením věku 55 let.

III.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[37.] Tím jsou dány odpovědi na všechny Nejvyšším správním soudem si položené otázky, po jejichž zodpovězení dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnosti stěžovatele nebylo možno vyhovět, i když odůvodnění napadeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě závěrům Nejvyššího správního soudu zcela neodpovídá. Nejvyšší správní soud sám toto odůvodnění korigoval, neboť pokládal za procesně nevhodné a neekonomické, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil z tohoto důvodu se závazným právním názorem vedoucím jen k opravě odůvodnění rozsudku krajského soudu, aniž by výsledkem dalšího řízení před krajským soudem mohlo být vydání jiného než žalobu zamítajícího rozhodnutí. Kasační stížnost proto jako nedůvodnou zamítl podle ustanovení § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

[38.] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; ostatně žalované náhradu nákladů řízení ve věcech důchodového pojištění nelze přiznat, byť by byla ve věci úspěšná.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu